

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Na temelju članka 3. stavka 3. Zakona o stočarstvu ("Narodne novine", 70/97. i 36/98.) ministar poljoprivrede i šumarstva donosi

PROGRAM

UZGOJA OVACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

1. TEMELJNA NAČELA

Program uzgoja ovaca u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Uzgojni program) određuje populacije na kojima se provodi, uzgojne ciljeve i postupke njegova ostvarivanja, sudionike provedbe i njihove međusobne odnose.

Uzgojni program skup je selekcijskih postupaka kojima se ostvaruje genetsko unapređivanje raspoloživih pasmina ovaca u Republici Hrvatskoj.

2. POPULACIJA OVACA

Uzgojni se program provodi na populaciji ovaca u Republici Hrvatskoj.

Uzgojno valjane ovce upisane u Središnji popis matičnih grla aktivni su dio populacije koja je neposredno uključena u provedbu Uzgojnog programa.

Uzgojni se program provodi za sljedeće pasmine ovaca u Republici Hrvatskoj razvrstane u skupine.

Skupina	Pasmina	Uzgojni cilj	Temeljno načelo uzgoja
I. Kombinirane pasmine namijenjene proizvodnji mesa, mlijeka i vune	1. Pramenka soja: - istarska - lička - travnička - kupreška - ostali sojevi 2. Paška ovca 3. Creska ovca 4. Dubrovačka ruda 5. Solčavsko jezerska	Meso-mlijeko ili mlijeko-meso	Uzgoj u čistoj krvi Moguće oplemenjivanje ovinima iz IV. i V. skupine
II. Pasmine namijenjene	1. Cigaja 2. Suffolk	Meso	Uzgoj u čistoj krvi i

proizvodnji mesa			moгуća primjena križanja
III. Pasmine namijenjene proizvodnji mlijeka	1. Istočno frizijska	Mlijeko	Uzgoj u čistoj krvi
IV. Pasmine namijenjene korištenju u sustavu križanja za poboljšanje osobina mliječnosti	1. Awassi ovca 2. Comisana 3. Sardinjska ovca	Mlijeko	Uzgoj u čistoj krvi
V. Pasmine namijenjene korištenju u sustavu križanja za poboljšanje mesnih osobina	1. Romanovska 2. Texel 3. Ile de France	Meso-mlijeko	Uzgoj u čistoj krvi
VI. Pasmine namijenjene proizvodnji mesa i vune	1. Njemačko merino ovca (Merinolandschaf)	Meso - vuna	Uzgoj u čistoj krvi i moguća primjena križanja

Domaće pasmine ovaca uzgajaju se u čistoj krvi ili se križaju s pasminama namijenjenim poboljšanju osobina proizvodnje mlijeka ili mesa. Planski križanci dvije ili većeg broja pasmina uključeni su u provedbu Uzgojnog programa.

3. UZGOJNI CILJEVI

Postavljenim uzgojnim ciljem izgrađuje se poželjni genetski potencijal životinja. U određivanju uzgojnog cilja uzet je u obzir udio nasljednosti, gospodarska važnost osobina koje se unapređuju te mogućnost njihova točnog mjerenja. Pri genetskoj izgradnji ovaca pozornost se pridaje temeljnim proizvodnim osobinama (mlijeko i meso), količini i kakvoći vune, vanjštini grla te reprodukcijским osobinama.

Uzgojni ciljevi za temeljne proizvodne osobine prikazano po pasminama dani su u sljedećim tablicama:

Pasmine za proizvodnju mlijeka i mesa

Pasmina janjadi	Tjelesna masa	Kakvoća grebena masa vune	Visina	Tjelesna	Mliječnost	Dob dana
	vune		Prinos	kg		
Težina kg	F	kg	cm	kg	kg	
Pramenka soja:						
- lička	ovce	62-65	45-55	100-150	90-120	
25-30	32-36	1,5-2,5				

	ovnovi	67-72	65-75	-	
32-36	2,5-3,5				
- istarska	ovce	76-80	60-70	150-200	45-60
15-18	32-36	1,5-2,0			
	ovnovi	82-88	80-100	-	
32-36	2,5-3,5				
- travnička	ovce	66-70	70-75	150-180	45-60
15-18	42-43	2,5-3,0			
	ovnovi	73-78	82-90	-	
42-43	3,5-3,6				
Paška	ovce	57-60	30-40	100-150	30-45
12-15	26-28	1,2-2,0			
ovca	ovnovi	59-63	40-50	-	
26-28	2,0-3,0				
Creska	ovce	60-65	33-40	100-150	30-45
12-15	28-30	1,0-1,5			
ovca	ovnovi	63-70	42-50	-	
28-30	2,0-3,0				
Dubrovačka	ovce	58-62	32-40	120-160	90-120
25-30	28-30	1,0-2,0			
ruda	ovnovi	62-66	42-52	-	
28-30	2,0-3,0				
Solčavsko-	ovca	65-75	70-80	100-150	120
30-35	28-30	2,5-3,0			
jezerska ovce	ovnovi	75-85	80-100	-	
28-30	3,5-4,5				

Pasmine za proizvodnju mesa

Tjelesna masa	Kakvoća	Visina	Tjelesna		
Pasmina		Prinos	masa	janjadi	
vune	vune	grebena	kg	Dob dana	
Težina kg	μ	cm			
		kg			
- Cigaja	ovce	75-80	58-65	90-120	30-
35	28-30	3,5-4,5			
	ovnovi	80-90	78-90		
28-30	5,0-6,0				
Njemačka	ovca	75-80	70-80	90	30-
35	26-28	4,0-5,0			
merino ovca	ovnovi	80-90	120-140		
26-28	6,0-7,0				
Suffolk	ovce	72-80	65-80	120	35-
40	30-34	3,0-4,0			
	ovnovi	80-90	90-120		
30-34	4,0-5,0				

Pasmine za proizvodnju mlijeka

Mliječnost	Kakvoća	Visina	Tjelesna
		Prinos	

Pasmina	vune	grebena	masa	kg
	kg	cm	kg	
Istočno-frizijska	ovce	60-70	60-75	250-350
36-42	4,0-4,5			
	ovnovi	70-80	90-110	-
36-42	4,0-6,0			

4. METODE PROVEDBE UZGOJNOG PROGRAMA

Uzgojna izgradnja ovaca ostvarivat će se tijekom provođenja Uzgojnog programa provedbom selekcijskih postupaka.

Uzgojno valjana grla uključena u aktivnu provedbu Uzgojnog programa upisana su u Središnji popis matičnih grla pri Hrvatskom stočarsko selekcijskom centru (u daljnjem tekstu: Centar) i označena na način propisan Pravilnikom o upisu i označavanju uzgojno valjanih rasplodnih životinja ("Narodne novine", br. 22/98.).

Uzgojno valjana rasplodna grla testiraju se na temelju vlastitih podataka (performance test) odnosno na temelju podataka o osobinama potomaka (progeni test), kako je propisano Pravilnikom o testiranju uzgojno valjanih rasplodnih životinja ("Narodne novine", br. 74/98.).

Ovisno o smjeru proizvodnje pojedine pasmine ovaca utvrđuju se parametri za osobine:

- mliječnosti,
- tova i kakvoće mesa,
- prinosa runa i kakvoće vune,
- vanjštine,
- plodnosti.

Izračun uzgojne vrijednosti za pojedine osobine obavlja se propisanim međunarodno priznatim metodama.

Grla koja ne udovoljavaju uzgojne uvjete izlučuju se iz aktivnog dijela populacije.

Stvaranje novih generacija ovaca ostvaruje se uzgojem u čistoj krvi i križanjem.

Najveći genetski napredak ostvaruje se genetskom izgradnjom rasplodnjaka te njihovim planskim korištenjem na populaciji pojedinih pasmina ovaca.

Genetska izgradnja rasplodnjaka provodi se posebnim uzgojnim postupkom koji se sastoji od ovih dijelova:

1. izbor roditelja novih generacija rasplodnjaka,
2. sparivanje izabranih roditelja,
3. provedba performance testa mladih rasplodnjaka,
4. provedba progenih testova pozitivno ocijenjenih rasplodnjaka nakon završetka performance testa,
5. korištenje pozitivno testiranih rasplodnjaka na stadima putem prirodnog pripusta ili umjetnog osjemenjivanja.

Stvaranje novih generacija rasplodnjaka provodi se i korištenjem nukleus stada. Poželjna veličina stada jest 250-500 ovaca, a iz njega se tijekom godine može proizvesti 50-120 rasplodnjaka.

5. RAZMJENA PODATAKA O UZGOJU

Uzgajivač je obvezatan podnositi Centru prijavu janjenja, izlučenja iz uzgoja te uginuća.

Uzgajivač je dužan pridržavati se svih pisanih uputa za provođenje uzgojno selekcijskog rada.

Centar je obvezatan dostavljati uzgajivaču podatke o uzgojnim vrijednostima životinja.

6. SUDIONICI PROVEDBE UZGOJNOG PROGRAMA

Uzgojni program neposredno provodi Centar i uzgajivači vlasnici uzgojno valjanih rasplodnih grla.

U provedbi Uzgojnog programa osim Ministarstva poljoprivrede i šumarstva sudjeluju i znanstveno nastavne ustanove stočarskog usmjerenja, udruge i savezi uzgajivača te Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu.

7. TRAJANJE UZGOJNOG PROGRAMA

Trajanje ovog Uzgojnog programa nije vremenski ograničeno.

8. ZAVRŠNE ODREDBE

Cjelovit Uzgojni program te stručne upute koje pobliže određuju postupke ili radnje pri njegovoj provedbi tiskan je u knjizi Program uzgoja i selekcije ovaca u Republici Hrvatskoj ISBN 953-6526-16-6.

Ovaj Uzgojni program objavit će se u "Narodnim novinama", a primjenjivat će se od osmog dana nakon objave.

Klasa: 011-02/99-01/11
Urbroj: 525-01-99-01
Zagreb, 29. siječnja 1999.

Ministar
mr. Zlatko Dominiković, v. r.